

Силабус
навчальної дисципліни
Історія України
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма «Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація»
Предметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Світлана Баханова
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/bahanova/
Контактний тел.	0980504166
Е-mail викладача:	s_bahanova@i.ua
Графік консультацій	Четвер 13.00 - 15.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	іспит

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: українське козацтво, національно-визвольний рух, Українська революція, незалежність

Мета та предмет курсу: поглиблення знань з історії, усвідомлення сутності процесів, що відбувалися й відбуваються нині в Україні, їхнього взаємозв'язку і взаємозалежності; розуміння історії України як невід'ємної складової всесвітньої історії; вивчення розвитку людського суспільства на українських землях від найдавніших часів до сьогодення; аналіз культури українського народу, економічних відносин, політичних інститутів на теренах сучасної України, визначення ролі історичних діячів у розбудові української державності

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя.

ПРН 4. Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України; уміти використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.

ПРН 21. Уміти вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, володіти прийомами самовдосконалення.

Зміст курсу:

Вступ до курсу. Історія як наука. Періодизація історії України. Історичні джерела.

Давня історія України. Найдавніші землероби та скотарі на території України. Трипільська культура. Кочові племена Північного Причорномор'я. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави. Східні слов'яни на території сучасної України. Племінні союзи слов'ян.

Київська Русь. Теорії походження Київської Русі. Етноніми "Русь", "Україна". Основні етапи розвитку Київської держави. Реформи Ольги, Володимира Великого, Ярослава Мудрого. Прийняття християнства. "Руська правда". Володимир Мономах. Політична роздробленість Русі. Культура Київської Русі. Данило Галицький. Галицько-Волинська держави.

Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн. Українські землі під владою Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. Люблінська унія 1569 р. Берестейська унія 1596 р. Братства. Особливості розвитку українських земель під владою Речі Посполитої. Розвиток міст та маґдебурзьке право. Соціально-економічне становище на українських землях під владою Речі Посполитої.

Українське козацтво. Поява українського козацтва: передумови і причини. Дмитро Вишневецький. Запорозька Січ: устрій, органи управління, звичаї та побут. Реєстрове козацтво. Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.

Українські землі у II пол. XVII – XVIII ст. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Богдана Хмельницького. Іван Виговський. Гадяцький договір. Руїна: причини, сутність, наслідки. Політика Івана Брюховецького, Петра Дорошенка, Івана Самойловича. Наступ Московії на автономні права України. Іван Мазепа. Конституція Пилипа Орлика. Ліквідація автономії Гетьманщини та Запорізької Січі. Слобідська Україна. Нова Січ. Кирило Розумовський. Остаточна ліквідація Гетьманщини та Січі. Українська культура в другій половині XVII – XVIII ст. Києво-Могилянська академія. Літописання та книгодрукування. "Козацьке" бароко. Поширення ідеології Просвітництва. Роль церкви в житті українського суспільства.

Українські землі у XIX ст. Інкorporація українських земель до складу Російської та Австрійської імперій. Адміністративно-територіальний устрій.

Російсько-турецькі війни та українські землі. Війна з Наполеоном. Основні напрямки визвольного руху. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство. "Руська трійця". Революція 1848-49 рр. Головна руська рада.

Українські землі у II пол. XIX ст. Селянська реформа 1861 р. Реформи 60-70 рр. XIX ст. Громадівський рух. Валуєвський циркуляр та Емський указ. Братство тарасівців. Західноукраїнські землі: розвиток ринкових відносин і трудова еміграція. Український рух: москвофіли, старорусини, народовці, «нова ера». Виникнення перших політичних партій. Культура України в XIX ст.

Українські землі у 1900-1916 рр. Особливості соціально-економічного розвитку Наддніпрянської України на початку XX ст. Політизація національного українського руху. М.Міхновський «Самостійна Україна». Україна в роки революції 1905 – 1907 рр. Реформи П.Столипіна. Національна політика російського царизму в 1907-1914 рр. Західноукраїнські землі на поч. XX ст. Україна у роки Першої світової війни. Українські січові стрільці.

Українська революція 1917-1921рр. Причини та передумови. Українська Центральна Рада. М.Грушевський. Універсали УЦР. Гетьманат П.Скоропадського. ЗУНР. Директорія УНР. Акт злуки УНР та ЗУНР. С.Петлюра. Н.Махно та ін.

Україна у 1921-1939 рр. Політика більшовиків в Україні у 1919 – 1920 рр. УСРР. «Воєнний комунізм». Голод 1921-1922 рр. НЕП. Національна політика в 20-ті рр. Українізація. Утворення СРСР. Становлення тоталітарної системи. Індустріалізація. Примусова колективізація. Голодомор 1932-1933 рр. Розстріляне Відродження. Становлення української радянської культури у 20-30 роках. Західноукраїнські землі у складі Польщі, Чехословаччини, Румунії. Карпатська Україна.

Україна у роки Другої світової війни (1939-1945). Пакт Молотова-Ріббентропа. Приєднання Західної України до УРСР. План «Барбаросса». Наступ нацистських військ у 1941-1942 рр. Окупаційний режим. Рух Опору. Партизанський рух, ОУН і УПА. Проблема колаборації. Наступ радянських військ у 1942-1944 роках. Визволення українських земель. Депортація кримських татар та інших народів.

Україна у 1945-1991 рр. Повоєнна відбудова. Десталінізація. Приєднання Криму до УРСР. Україна в роки "застою". Дисидентський рух. «Перебудова» і Україна. Виникнення Народного Руху. Становлення багатопартійності. Аварія на ЧАЕС. Декларація про державний суверенітет. Проголошення Незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. та вибори Президента України.

Незалежна Україна. Державотворчі процеси в Україні в 1991-2000-х рр. Міжнародне визнання Української держави. Остаточний демонтаж СРСР. Закон «Про громадянство України». Затвердження державної символіки. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, Митної служби. Запровадження національної грошової одиниці та

інших інститутів державності. «Декларація прав національностей України». Кримська автономія. Вибори до Верховної Ради та Президента України (1994). Конституція України (1995). Помаранчева революція (2004) та її наслідки. Україна у 2010-2013 рр. Революція Гідності. Діяльність Президента України П.Порошенка: досягнення та протиріччя. Україна на сучасному етапі.

Методи навчання:

За джерелами передачі й характером сприйняття інформації : Словесні, наочні, практичні.

Практичні: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, графічні роботи, дослідні роботи.

Метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу.

Метод опори на життєвий досвід здобувачів.

Метод тестового контролю.

Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий; пояснювальний.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): полягає реалізації таких завдань: ознайомлення з сучасними дослідженнями, набуття досвіду здобуття інформації з різноманітних джерел та її презентації відповідно до обраної теми, зосередження уваги на набутті під час навчання компетентностях (15%), презентація самостійно опрацьованої інформації (15%), розробка завдання в межах навчальної (20%). Іспит передбачає співбесіду за питаннями для самоконтролю й складає 50% у загальній оцінці.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Мультимедійний проектор, маркери, власні мобільні пристрої.

Система оцінювання та вимоги:

За *роботу на практичних заняттях* студент може отримати максимально 30 балів. Розподіл балів здійснюється таким чином: 5 балів – за повну, логічно побудовану, добре аргументовану та проілюстровану прикладами доповідь, 4 – за недостатньо повне, але певною мірою обґрунтоване повідомлення, проілюстроване прикладами, 3 – відповідь на запитання за його сутністю з наведенням деяких аргументів та прикладів, 1-2 – за окремі доповнення, приклади.

Виконання *завдання* оцінюється у 20 балів та конкретизується самим завданням. До уваги береться повнота охоплення основних сюжетів теми, правильність виділення головного, вміння структурувати матеріал, використання зображувальних засобів, композиційна та стилістична правильність тощо.

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін]. Черкаси: ЧДТУ, 2016.
2. Грицак Я. Нариси з історії України : формування модерної української нації. К.: Генеза, 1997.
3. Енциклопедія історії України: Україна—Українці / НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2019.
4. Єкельчик С. Історія України: становлення модерної нації / За ред. М. Климчука; Авториз. пер. з англ. А. Цимбал. К.: Laugus, 2011.
5. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016.
6. Субтельний О. Україна: історія. - К., 1991.
7. Яковенко Н. Нариси з історії України від найдавніших часів до XVIII ст. / Яковенко Н. – К.: Генеза, 2005.

Допоміжна

8. Верстюк В. Українська Центральна Рада. К., 1997.
9. Винниченко В. Відродження нації. Ч. I-III К. Відень, 1920; 1990.
10. Гентош, Л. Митрополит Шептицький (1923 - 1939): Випробування ідеалів. Львів: ВНТЛ-Класика, 2015.
11. Гуржій О.І, Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. К., 1999.
12. Котляр М.Ф. Воєнне мистецтво Давньої Русі. К., 2005.
13. Котляр М. Історія дипломатії Південно-Західної Русі. К., 2002
14. Кульчицький С.В. Україна у першій світовій війні. К., 1999.
15. Леп'явко С. Українське козацтво у міжнародних відносинах (1561-1591). Чернігів, 1999.
16. Моця О.П. Самоідентифікація східних слов'ян у часи Русі // УІС, 2015. №1. С. 4-26
17. Сас П. М. Петро Конашевич-Сагайдачний: Чесний лицар / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. К.: Парлам. вид-во, 2020.
18. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький: Полководець, дипломат, державотворець. К., 2020.
19. Чорновол І. Компаративні frontiри: світовий і вітчизняний вимір. К.: Критика, 2015.

20. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків: У 3-х т. К.: Наукова думка, 1990.

Інформаційні ресурси:

21. <http://www.history.org.ua/>

22. <http://www.besthistorysites.net/>

23. <http://www.irbis.nbu.gov.ua/>

24. <http://www.reabit.org.ua/>

25. <https://nibu.kyiv.ua/>

26. <http://www.memory.gov.ua/>